

Date: 23rd December-2024

RASMIY USLUBDA O‘ZBEK TILI: HUJJAT TURLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI

Bobojonova Dilnoza Oxunjonovna

Osiyo xalqaro universiteti assistenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada rasmiy uslubdagi O‘zbek tili hujjatlarining turlari va ularning xususiyatlari tahlil qilinadi. Davlat boshqaruvi, huquqiy, iqtisodiy va ijtimoiy sohalarda qo‘llaniladigan hujjatlarning ahamiyati, ularni tuzishda til madaniyatiga rioya qilish zarurati yoritiladi. Shuningdek, hujjatlarni to‘g‘ri va samarali rasmiylashtirish bo‘yicha amaliy tavsiyalar beriladi.

Kalit so‘zlar: rasmiy uslub, O‘zbek tili, hujjat turlari, hujjat xususiyatlari, til madaniyati, hujjat tuzish, davlat boshqaruvi.

Kirish

Hujjatlar ijtimoiy munosabatlarni tartibga soluvchi asosiy vositalardan biri hisoblanadi. Davlat va jamoat tashkilotlarining samarali faoliyati ko‘p jihatdan hujjatlarning to‘g‘ri va tushunarli rasmiylashtirilishiga bog‘liqdir. Hujjatlarni rasmiylashtirishda rasmiy uslubning qoidalariga qat‘iy rioya qilish zarur. Ushbu maqolada rasmiy uslubdagi O‘zbek tilida tuzilgan hujjatlarning turlari va ularning xususiyatlari ko‘rib chiqiladi.

Asosiy qism

Rasmiy uslub va uning o‘ziga xos jihatlari

Rasmiy uslub O‘zbek tilining aniq va standart qoidalarga asoslangan shaklidir. U quyidagi xususiyatlarga ega:

1. **Aniqlik va lo‘ndalik:** Rasmiy hujjatlarda ortiqcha so‘zlarga o‘rin yo‘q. Mazmuni qisqa va aniq ifodalash talab etiladi.

2. **Rasmiy iboralar:** Hujjatlar ko‘pincha qat‘iy iboralar va tuzilmalar yordamida yoziladi. Masalan, “qaror qilindi”, “rahbariyat qaroriga asosan” kabi iboralar keng qo‘llaniladi.

3. **Ob‘yektivlik:** Rasmiy hujjatlar hissiy tuyg‘ulardan holi bo‘lishi va aniq faktlarga asoslanishi kerak.

O‘zbek tilidagi hujjatlarning asosiy turlari

O‘zbek tilida hujjatlar mazmuni va vazifasiga ko‘ra quyidagi asosiy turlarga bo‘linadi:

1. **Normativ-huquqiy hujjatlar:** Qonunlar, farmonlar, qarorlar va nizomlar ushbu turga kiradi. Bu hujjatlar jamiyatdagi huquqiy munosabatlarni tartibga solish uchun mo‘ljallangan bo‘lib, ularda aniq qonuniy talablar bayon etiladi.

2. **Ma‘muriy hujjatlar:** Buyruqlar, xatlar, dalolatnomalar va aktlar ma‘muriy hujjatlar qatoriga kiradi. Ular davlat idoralari va tashkilotlar faoliyatini tartibga soladi.



Date: 23rd December-2024

3. **Moliyaviy hujjatlar:** Smeta, byudjet, hisob-kitob va moliyaviy hisobotlar bu turdagi hujjatlarga misol bo'ladi. Ushbu hujjatlarda raqamlar va moliyaviy ko'rsatkichlar aniqlik bilan ifodalanishi talab etiladi.

4. **Ijtimoiy hujjatlar:** Mazkur hujjatlar fuqarolar bilan ishlash, ularning huquq va manfaatlarini ta'minlashga xizmat qiladi. Arizalar, shikoyatlar va tavsiyanomalar ushbu guruhga kiradi.

Hujjatlarning xususiyatlari

O'zbek tilida hujjatlar tuzilishiga ko'ra quyidagi xususiyatlarga ega:

1. **Rasmiylik:** Hujjatda foydalaniladigan til qat'iy rasmiy bo'lib, standart iboralardan foydalaniladi.

2. **Struktura:** Hujjatlarning tuzilishi aniq qoidalarga asoslanadi. Masalan, kirish qismi, asosiy qism va xulosa qismi mavjud bo'ladi.

3. **Til me'yorlari:** Hujjatlarda adabiy til me'yorlariga to'liq rioya qilinishi zarur.

Hujjat tuzishda til madaniyatining o'rni

Til madaniyatiga rioya qilish hujjatlarning sifatini oshiradi. Hujjatlar:

1. **Tushunarli bo'lishi:** Hujjat mazmuni har bir o'quvchi uchun tushunarli bo'lishi kerak.

2. **Grammatik jihatdan to'g'ri bo'lishi:** Har qanday hujjatda imloviy va uslubiy xatolarga yo'l qo'yilmasligi lozim.

3. **Rasmiy va odobli tilda yozilishi:** Hujjatning rasmiy tilda yozilishi muloqot odobiga mos kelishi zarur.

Hujjatlarni to'g'ri tuzish bo'yicha tavsiyalar

Hujjatlarni samarali va to'g'ri tuzish uchun quyidagi qoidalarga rioya qilish lozim:

1. **Aniqlikka e'tibor qaratish:** Har bir jumla mazmunini aniq ifodalash.

2. **Me'yoriy aktlarga moslash:** Hujjat mazmuni amaldagi qonunchilikka muvofiq bo'lishi kerak.

3. **Imlo qoidalariga rioya qilish:** Har bir hujjatda til qoidalariga to'liq amal qilish lozim.

4. **Rasmiy shaklni saqlash:** Hujjatlarning umumiy ko'rinishi va formatiga alohida e'tibor qaratish.

Xulosa

Rasmiy uslubdagi O'zbek tilida hujjatlarning turlari va xususiyatlarini bilish ish yuritish samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Hujjatlarni to'g'ri rasmiylashtirish nafaqat tashkilotning ichki faoliyatini, balki tashqi aloqalarini ham sifatli tashkil qilish imkonini beradi. Til madaniyatiga rioya qilgan holda hujjatlarni tuzish jamiyatdagi muloqot madaniyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.



Date: 23rd December-2024

ADABIYOTLAR:

1. Bobojonova, D. (2023). ANALYSIS OF IDIOMS THAT PRESERVE BOTH FORM AND CONTENT IN MAHMUD KASHGARI'S" DEVONU LUGOTIT TURK". *Modern Science and Research*, 2(9), 64-67.
2. Bobojonova, D. (2023). THE IMPORTANCE OF UZBEK FOLK PROVERBS. *Modern Science and Research*, 2(10), 670-675.
3. Bobojonova, D. (2023). MAHMOUD QOSHGARI'S" DEVONU LEXICOTIT TURK" AND ITS PLACE IN LINGUISTICS. *Modern Science and Research*, 2(10), 538-540.
4. Oxunjonovna, B. D. (2022). O'ZBEK TILSHUNOSLIGIDA LISSONIY INTERFERENSIYANING KO'RINISHLARI. *PEDAGOGS jurnali*, 14(1), 22-25.
5. Okhunjonovna, B. D. (2023). A Proverb is a Product of Folk Wisdom. *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education (2993-2769)*, 1(9), 333-338.
6. Bobojonova, D. (2024). TYPES OF OCCUPATIONS RELATED TO THE LIFE OF THE UZBEK PEOPLE (within the profession of blacksmithing). *Modern Science and Research*, 3(2), 739-746.
7. Bobojonova, D. (2023). MAHMUD KASHGARI'S WORK" DEVONU LUG'OTIT TURK" IS AN IMPORTANT SCIENTIFIC HERITAGE. *Modern Science and Research*, 2(12), 742-748.
8. Okhunjonovna, B. D. (2023). Mahmud Kashgari's Work" Devonu Lug'otit Turk" is an Important Scientific Heritage. *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education (2993-2769)*, 1(10), 538-543.
9. Okhunjonovna, B. D. (2024). Comparative Analysis of Proverbs in" Devonu LugOtit Turk" and Currently Available. *Journal of Higher Education and Academic Advancement*, 1(2), 194-198.
10. Bobojonova, D. (2024). MANIFESTATION OF LEXEMES RELATED TO THE PROFESSION OF BLACKSMITHING IN FOLK PROVERBS. *Modern Science and Research*, 3(1), 687-693.
11. Bobojonova, D. (2023). THE ROLE OF MAHMUD KASHGARI'S WORK" DEVONU LUG'OTIT TURK" IN THE DEVELOPMENT OF THE UZBEK LANGUAGE. *Modern Science and Research*, 2(4), 568-5672.
12. Okhunjonovna, B. D. (2024). Analysis of Folk Proverbs Based on Medicine. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 4(3), 125-131.
13. Oxunjonovna, B. D., & Sadriddinovna, F. N. (2024, December). ZAMONAVIY TILSHUNOSLIKDA MAQOLLARNING KONSEPTUAL TAHLIL MUAMMOLARI. In *Uz Conferences* (Vol. 2, No. 4, pp. 41-44).
14. Бободжонова, Д. (2024). IT IS RELATED TO THE LIFE OF THE UZBEK PEOPLE ANALYSIS OF PROVERBS OF THE MUSICAL PROFESSION. *Журнал универсальных научных исследований*, 2(5), 402-413.
15. Oxunjonovna, B. D. (2024). "SIPOHI", "JANGCHI" LEKSEMALARI HAMDA "SAVDOGAR", "SAYYOH" LEKSEMALARI ASOSIDA SHAKLLANGAN XALQ MAQOLLARI. *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI*, 4(4), 331-338.



Date: 23rdDecember-2024

16. Oxunjonovna, B. D. (2024). OZBEK XALQI TURMUSHI BILAN BOGLIQ KASB-KOR TURLARI (Temirchilik kasb-hunari doirasida).
17. Oxunjonovna, B. D. (2024). TEMIRCHILIK KASB-HUNARIGA OID LEKSEMALARINING XALQ MAQOLLARIDA NAMOYON BO'LISHI.
18. Oxunjonovna, B. D. (2023). MAHMUD QOSHG'ARIYNING «DEVONU LUG'OTIT TURK» ASARI-ILMIY AHAMIYATLI ME'ROS.
19. Oxunjonovna, B. D. (2023). O'ZBEK XALQ MAQOLLARINING AHAMIYATI.
20. Oxunjonovna, B. D. (2023). MAHMUD QOSHG'ARIYNING “DEVONU LUGOTIT TURK” DAGI SHAKLINI HAM, MAZMUNINI HAM SAQLAGAN IDIOMALAR TAHLILI.
21. Ikromova, S. A. (2023). SHAXS OG 'ISHGAN XULQINING KO 'RINISHLARI VA DESTRUKTIV AXBOROTLARNING KO 'RINISHLARI. Educational Research in Universal Sciences, 2(11), 528-532.
22. Икромова, С. А. (2023). ФАКТОРЫ ФОРМИРОВАНИЯ ИММУНИТЕТА К ДЕСТРУКТИВНЫМ ИДЕЯМ У ПОДРОСТКОВ. European research, (3 (81)), 47-49.
23. Akbarovna, I. S. (2023). NEUROPHYSIOLOGY BASIS OF HORMONES. TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN, 1(5), 68-77.
24. Akbarovna, I. S. (2024). THE IMPORTANCE OF PEDAGOGICAL MANAGEMENT IN EDUCATION. PSIXOLOGIYA VA SOTSIOLOGIYA ILMIY JURNALI, 2(4), 40-46.
25. Akbarovna, I. S. (2024). STAGES OF PSYCHOLOGICAL CONSULTATION. PEDAGOG, 7(4), 328-334.
26. Akbarovna, I. S. (2023). RESEARCH METHODS OF YOUTH PSYCHOLOGY. International Multidisciplinary Journal for Research & Development, 10(12).
27. Akbarovna, I. S. (2023). SOCIO-PSYCHOLOGICAL FACTORS OF BEHAVIOR FORMATION IN ADOLESCENTS. TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN, 1(5), 184-191.
28. Akbarovna, I. S. (2023). NEGATIVE AND POSITIVE CHANGES IN ADOLESCENT BEHAVIOR. TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN, 1(5), 192-197.
29. Akbarovna, I. S. (2023). Destruktiv axborotlarga nisbatan mafkuraviy immunitet shakllantirish ijtimoiy muammo sifatida. Barqaror Taraqqiyot va Rivojlanish Tamoyillari, 1(6), 26-29.
30. Akbarovna, I. S. (2023). YOSHLARDA DESTRUKTIV G'OYALARGA QARSHI IMMUNITET HOSIL QILISH OMILLARI.
31. Akbarovna, I. S. (2023). TALABA YOSHLARDA MAFKURA TUSHUNCHASI VA MAFKURAVIY IMMUNITETNI SHAKLLANTIRISH.
32. Ikromova, S. A. (2023). Cognitive processes and their description in psychology. TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN, 1(5), 115-133.
33. Akbarovna, I. S. (2024, April). BOSHLANG'ICH SINFLARDA SINFDAN TASHQARI MASHG 'ULOTLAR. In International conference on multidisciplinary science (Vol. 2, No. 4, pp. 27-32).
34. Akbarovna, I. S. (2024, April). BOSHLANG'ICH TA'LIMDA TA'LIM MASALASI. In International conference on multidisciplinary science (Vol. 2, No. 4, pp. 21-26).



Date: 23rd December-2024

35. Ikromova, S. A. (2023). FACTORS IN THE DEVELOPMENT OF IMMUNITY TO DESTRUCTIVE IDEAS IN ADOLESCENTS. *Innovation in Science, Education and Technology*.
36. Ikromova, S. (2023). Formation of ideological immunity to destructive information in teenagers. *Modern science and research*, 2(5), 1009-1014.
37. Ikromova, S. (2023). CONCEPT OF IDEOLOGY AND FORMATION OF IDEOLOGICAL IMMUNITY IN YOUTH STUDENTS. *Modern Science and Research*, 2(6), 1223-1226.
38. Ikromova, S. (2024). PEDAGOGIK TEXNOLOGIYA SHAKLLARI VA MAZMUNI. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 918-924.
39. Akbarovna, I. S. (2023). Formation of Ideological Immunity to Destructive Information in Adolescents. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 119-122.
40. Akbarovna, I. S. (2024). THE IMPORTANCE OF COMPARATIVE PEDAGOGY IN PRESCHOOL EDUCATION. *MASTERS*, 2(8), 22-27.
41. Akbarovna, I. S. (2024). O'QITUVCHINING KASBIY MALAKALARI. *MASTERS*, 2(8), 15-21.
42. Akbarovna, I. S. (2024). ЗНАЧЕНИЕ СРАВНИТЕЛЬНОЙ ПЕДАГОГИКИ В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ. *PSIXOLOGIYA VA SOTSIOLOGIYA ILMIY JURNALI*, 2(7), 14-20.
43. Akbarovna, I. S. (2024). ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ НАВЫКИ УЧИТЕЛЯ. *PSIXOLOGIYA VA SOTSIOLOGIYA ILMIY JURNALI*, 2(7), 7-13.
44. Akbarovna, I. S. (2024). PROFESSIONAL SKILLS OF THE TEACHER. *WORLD OF SCIENCE*, 7(8), 1-7.
45. Akbarovna, I. S. (2024). МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМДА Qiyosiy PEDAGOGIKANING AHAMIYATI. *WORLD OF SCIENCE*, 7(8), 8-13.
46. Akbarovna, I. S. (2024). SPORT O 'YINLARI REJASI ORQALI SOG 'LOM TURMUSH TARZINI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK OMILLAR. *MASTERS*, 2(5), 91-97.
47. Akbarovna, I. S. (2024). A HEALTHY FAMILY ENVIRONMENT AS A SOCIAL FACTOR IN PREPARING YOUNG PEOPLE FOR FAMILY LIFE. *WORLD OF SCIENCE*, 7(5), 529-535.
48. Akbarovna, I. S. (2024). ЗДОРОВАЯ СЕМЕЙНАЯ СРЕДА КАК СОЦИАЛЬНЫЙ ФАКТОР ПОДГОТОВКИ МОЛОДЕЖИ К СЕМЕЙНОЙ ЖИЗНИ. *MASTERS*, 2(5), 98-104.
49. Ikromova, S. (2024). FORMS AND CONTENT OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGY. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 933-939.
50. Akbarovna, I. S. (2024). MASTERING THE BASICS OF PEDAGOGICAL SKILLS. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 882-887.
51. Akbarovna, I. S. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЗДОРОВОГО ОБРАЗА ЖИЗНИ ЧЕРЕЗ ПЛАН СПОРТИВНЫХ ИГР. *WORLD OF SCIENCE*, 7(5), 521-528.
52. Akbarovna, I. S. (2024). SPORTCHILAR FAOLIYATINI O'RGANISHNING UMUMIY PSIXOLOGIK USULLARI. *WORLD OF SCIENCE*, 7(5), 536-543.



Date: 23rd December-2024

53. Akbarovna, I. S. (2024). PROCEDURE FOR CREATING PSYCHOLOGICAL TEST PROGRAMS. PEDAGOG, 7(6), 153-159.
54. Икромова, С. (2024). ФОРМЫ И СОДЕРЖАНИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ТЕХНОЛОГИИ. Multidisciplinary Journal of Science and Technology, 4(3), 925-932.
55. Икромова, С. А. (2024). ОСВОЕНИЕ ОСНОВ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ НАВЫКОВ. Multidisciplinary Journal of Science and Technology, 4(3), 894-899.
56. Икромова, С. А. (2024). ВАЖНОСТЬ ФОРМИРОВАНИЯ МАТЕМАТИЧЕСКИХ ПОНЯТИЙ. Multidisciplinary Journal of Science and Technology, 4(3), 906-911.
57. Икромова, С. А. (2023). O'SMIRLARDA DESTRUKTIV AXBOROTLARGA NISBATAN MAFKURAVIY IMMUNITET HOSIL VO'LISHINING O'ZIGA XOS PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI: Ikromova Sitora Akbarovna Osiyo xalqaro universiteti assistenti. Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал, (10), 333-336.
58. Ikromova, S., & Ziyodullayeva, M. (2024). DEVIANT XULQ-ATVOR. Modern Science and Research, 3(11), 576-579.
59. Икромова, С., & Джумаева, Ф. (2024). ОРИЕНТИРЫ ОБРАЗОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ И В ДРУГИХ СТРАНАХ. Modern Science and Research, 3(11), 540-546.
60. Икромова, С. А. (2024). ОСНОВЫ ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ СЛУЖБЫ. PSIXOLOGIYA VA SOTSIOLOGIYA ILMIY JURNALI, 2(4), 47-53.
61. qizi Fattullayeva, M. M. (2024). O 'QUVCHILARNI BADIY USLUBDAGI MATNLARNI YARATISHGA O 'RGATISH. PEDAGOG, 7(5), 653-663.
62. Fattullayeva, M. M. (2024). O 'QUVCHILARNING KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISHDA ERTAKLAR O 'QITISHNING NAZARIY VA METODIK ASOSLARI. PEDAGOG, 7(4), 243-248.
63. Fatullayeva, M., & Raxmatova, G. (2024). TANLOVLARNING MAZMUNI VA ULARNI TASHKIL QILISH USULLARI. Modern Science and Research, 3(11), 551-556.

